

N:o 7/1928. LAGUTSKOTTETS betänkande N:o 7/1928 med anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående utnämningssbrev för innehavare av landskapet Ålands tjänster och fasta befattningar samt om deras rätt att kvarstå i sin tjänst eller befattning ävensom skyldighet att därifrån avgå.

Lagutskottet, vars utlåtande över förenämnda framställning av landstinget inbegärts, har tagit densamma under övervägande och får vördsamast för landstinget framhålla följande:

Detta lagförslag överensstämmer, såsom landskapsnämnden också framhåller, i huvudsak med det av landstinget den 2 mars detta år godkända förslaget till landskapslag. Några andra uteslutningar än de, som direkt betingats av Högsta domstolens och Republikens Presidents ställningstagande till landstingets beslut, ha icke företagits. Däremot har lagförslaget kompletterats med särskilda, nödigbefunna stadganden. Dessa torde samtliga vara av den natur, att landstinget är berättigat att fatta beslut rörande desamma. Därför, och då antydda tilläggsstadganden synas vara av behovet pekallade, har utskottet ansett sig kunna förorda deras intagande i lagen.

Paragraf 3 fordrar emellertid enligt utskottets uppfattning förtydligande och delvis omarbetning, beroende främst på lantrådets förhållande till landstinget och hans tjänsteställning överhuvud. Dessutom har utskottet föreslagit de sakliga ändringar, som nedan skola beröras.

Olika meningar kunna reda därom, huruvida § 3 alls skall hava sin tillämpning på lantrådet. Då lantrådet skall bibehållas i sitt ämbete, så länge han åtnjuter landstingets förtroende, kunde man tänka sig, att lantrådet icke skulle beröras av den avgångsålder, varom stadgas i sagda lagrum. Å andra sidan är lantrådet numera landskapets tjänstoman och såsom sådan tillkommer honom enligt § 4 i landstingets beslut angående ordnandet av Ålands landskapsförvaltning de allmänna rättigheter, som

äro landskapets tjänstemän tillförsäkrade, likasom honom ock åligger de skyldigheter, som i lag eller annorstädes äro honom påbudna, Med hänsyn till sistsagda omständighet samt med beaktande jämväl därav, att innehavare av tromanstjänster i övriga delar av riket beröras av ifrågavarande lagstiftning, torde man dock böra anse, att stadgandet om avgångsåldern skall beröra också innehavaren av lantrådsämbetet, då denne icke är uttryckligen undantagen.

Något sådant undantagsstadgande har utskottet icke ansett skäl föreligga att införa uti lagen.

Då lantrådet i motsats till landskapets övriga tjänstemän antages och entlodigas av landstinget, torde det ligga i sakens natur, att frågan om hans rätt att kvarstå i tjänsten efter uppnådd avgångsålder också avgöres av landstinget. Uppenbarligen har detta också varit avsett, enär jämlikt § 11 de befogenheter, som enligt densamma ankomma på landskapsnämnden, skola ifråga om lantrådet uti tillämpliga delar utövas av landstinget. Närmare bestämmelser om förfaringssättet härvidlag synas likväl vara av behovet påkallade, särskilt med hänsyn därtill, att landstinget sammanträder endast tvenne gånger om året. Paragraf 11 blir därför icke överflödig.

Lagrummet stadgar, att tjänsteman, som önskar kvarstå i sin tjänst efter fyllda 65 år, därom själv bör göra framställning. Det torde likväl icke kunna anses förenligt med innehavarens av lantrådsämbetet tjänstställning och hans personliga förhållande till landstinget överhuvud, att han själv gör denna anhållan. I riket ankommer det å vederbörande minister att beträffande innehavare av tromansämbete göra ifrågavarande framställning hos rikets President. Då någon dylik motsvarighet emellertid icke finnes uti landskapsförvaltningen, synes det utskottet lämpligast, att landskapsnämnden till landstinget inkommer med framställningen ifråga, helst man icke torde kunna tänka sig, att landstinget på eget initiativ skulle upptaga frågan till behandling och avgörande.

Med hänsyn till frågans vikt och betydelse samt då landstinget samman

träder endast tvenne gånger om året, har utskottet aktat nödigt föreslå, att framställningen bör inlämnas till den session som, efter det lant-rådet fyllt 64 år, först infaller.

Enligt den i riket uti frågavarande avseende gällande lagen kan tjänsteman, som uppnått avgångsåldern, berättigas att kvarstå endast till fyllda sjuttio år, såframt detta icke för det allmännas fördel finnes önskvärt. Landskapsnämndens förslag innehåller icke motsvarande stadganden, varför landskapstjänsteman kan erhålla dispens på obegränsad tid. Då saken senast var före uti lagutskottet, ansåg sig utskottet icke böra framställa anmärkning häremot, ej heller synes Högsta domstolen hava fäst något avseende vid denna omständighet, men vid närmare begrundande synes det utskottet önskvärt, att landskapets tjänstemän i detta avseende likställas med tjänstemännen uti övriga delar av Republiken.

Hänvisande till ovansagda får lagutskottet därför vördsammast föreslå att landstinget ville antaga den föreslagna landskapslagen, dock sålunda, att § 3 erhåller följande ändrade lydelse:

”§ 3.

Innehavare av tjänst eller fast befattning är, med nedan i denna paragraf nämnda undantag, skyldig att vid sextiofem års ålder från tjänsten eller befattningen avgå. Där särskilda skäl föreligga, kan innehavare av tjänst eller fast befattning likväl efter prövning av landskapsnämnden i tjänsten eller befattningen fortfarande bibehållas, dock ej utöver sjuttio års ålder, såframt detta icke för landskapets fördel finnes önskvärt.

Framställning om lantrådets bibehållande i sitt ämbete, efter det han uppnått sextiofem å-r, skall göras av landskapsnämnden hos landstinget senast vid den session, som efter det lantrådet fyllt sextiofem år, först infaller. Landstinget bör sedan avgöra frågan före det lantrådet uppnått sextiofem år.

För övrigt skall framställning om bibehållande i tjänsten eller befattningen göras av vederbörande innehavare av tjänst eller befattning

hos landskapsnämnden senast tre månader innan innehavaren av tjänsten eller befattningen uppnår avgångsåldern samt avgöras före utgången av denna tid.

Har innehavare av tjänst eller fast befattning icke anhållit om avsked, då han uppnått den för avgång fastställda åldern, må för honom utan ansökan utfärdas avskedsbrev."

Marichamn den 16 november 1928.

På lagutskottets vägnar:

